

# Homenatge a Teresa Miquel

ABRIL DE 1994. NÚM 7

REVISTA DEL CENTRE DE LECTURA DE REUS

MERCÈ E. ROVIRA

13

No ha estat fins que m'ha caigut a les mans aquest llibre de Ramon Amigó, *L'ensenyança de la llengua catalana, des de Reus, sota el franquisme. Homenatge a Teresa Miquel Pàmies (1900-1988)*, de les Edicions del Centre de Lectura i que sortirà a la venda per la diada de Sant Jordi, quan m'he adonat realment dels problemes i dificultats que devia passar una determinada gent per aconseguir un dels seus objectius: aprendre el català per, després, ensenyar-lo, en una època en què la clandestinitat i les represàlies eren a tocar. I, a més, el llibre m'ha servit també per conèixer facetes desconegudes d'algun conegut.

Si actualment hi ha gent que opina que el castellà desapareixerà de l'ensenyament a Catalunya a causa de la forta immersió lingüística en català, cal tenir present que no és fins a final del segle XIX quan la immersió en castellà comença a imposar-se, com Jaume Vallcorba Rocosa apunta al pròleg del llibre: "... s'estableix com a obligatòria l'assistència a l'escola pública en castellà, cosa que fa la Llei Moyano (1857). Des d'aleshores va començar a introduir-s'hi la immersió lingüística en la llengua forastera, el castellà".

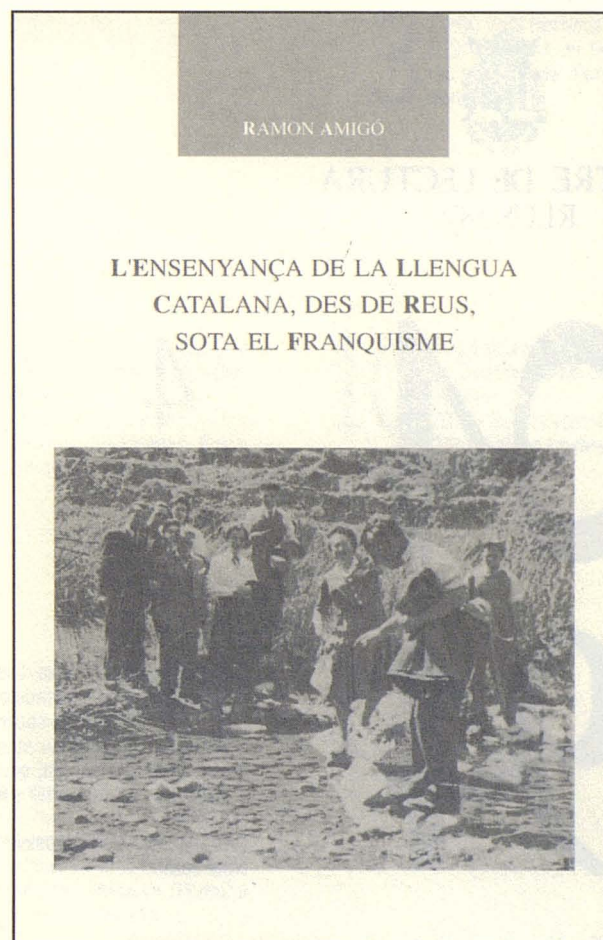
El que ens proposa Ramon Amigó en aquest llibre és un acostament, mitjançant els seus records, als inicis de l'ensenyament del català a Reus i, més concretament, ens convida a conèixer el món intel·lectual que l'envoltava. Però com ja es pot observar en el títol del llibre, aquest és també un clar homenatge a la que podríem anomenar pionera de l'ensenyament de la nostra llengua a Reus, la Teresa Miquel, "la senyoreta Miquel com tothom la designava".

Al llarg del llibre, l'autor ens comenta amb un cert "sentimentalisme" les inquietuds i il·lusions d'una "professora recta, rígida, dura, inexorable, amb uns

racons de tendresa" que, en un primer moment, es dedicava a l'ensenyament del francès (aquí és quan s'inicia la relació entre Teresa Miquel i Ramon Amigó) i el llatí.

Sempre sota la clandestinitat, la il·lusió de tots aquells intel·lectuals que no volien perdre la seva llengua i les seves arrels, no va cessar mai. No és estrany, doncs, que a través de les pàgines de *L'ensenyança de la llengua catalana, des de Reus, sota el franquisme*, l'autor ens vulgui fer coneixedors de les accions i activitats que es duïen a terme en aquella època: classes clandestines de català; publicacions com la revista *Delta*; l'aparició, el 1946 i el 1948, dels dos primers llibres d'autor reusenc escrits en català després de la guerra; la Bassa del Just (jocs florals); el primer curs de català, en sis sessions, el 1958; les relacions intenses entre Barcelona i Reus a través de la Junta Assessoradora per als Estudis de Català (JAEC), etc.

Malgrat tots els entrebancs polítics, Reus va esdevenir, doncs, un centre important de l'ensenyament del català, gràcies, principalment, a un grup de gent que, desinteressadament, va lluitar per aconseguir-ho. És per això que Ramon Amigó fa referència a la llarga llista de noms que van contribuir a fer que l'ensenyament de la nostra llengua fos possible en una època molt difícil i que, a mesura que passaven els anys, s'anés consolidant. Una llarga llista en la qual destaquen, a part de Teresa Miquel i el mateix Ramon Amigó, Robert Miralles, Josefina Cardó, Elena Forníes, etc.



L'ensenyança  
de la llengua catalana,  
des de Reus,  
sota el franquisme

- Autor:  
Ramon Amigó
- Editor:  
Edicions del Centre de Lectura
- Col·lecció:  
Assaig, 45
- Pàgines:  
135
- Lloc i any d'edició:  
Reus, 1994